

**ROZPORZĄDZENIE
PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ**

z dnia 27 października 1933 r.

Prawo o notariacie.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 25 marca 1933 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 249) postanawiam co następuje:

CZĘŚĆ PIERWSZA.

USTRÓJ NOTARJATU.

R o z d z i a ł I.

Postanowienia ogólne.

Art. 1. Notariusz jest funkcjonariuszem publicznym, powołanym do sporządzania aktów i dokumentów, którym strony obowiązane są lub pragną nadać znamię wiary publicznej, oraz do spełniania innych czynności, zleconych mu przez prawo.

Art. 2. Liczbę notariuszów oraz ich siedziby w okręgu każdego sądu okręgowego oznacza Minister Sprawiedliwości w drodze rozporządzeń.

Art. 3. § 1. Notariusz pełni swe czynności w okręgu sądu okręgowego, w którym ma siedzibę, bez względu na miejsce zamieszkania osób i położenie miejscowości, których dana czynność dotyczy.

§ 2. Czynność, zdziałana przez notariusza poza okręgiem sądu okręgowego, nie ma mocy czynności notarialnej.

Art. 4. § 1. Językiem urzędowania notariatu jest język polski.

§ 2. Używanie innych języków określają przepisy szczególne.

Art. 5. Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości określają:

- 1) wzór pieczęci z godłem państwowem, jakiej używać mają notariusze i organa izb notarialnych;
- 2) wynagrodzenie notariuszów za wykonywanie poszczególnych czynności.

R o z d z i a ł II.

Objęcie i zmiana stanowiska notariusza.

Art. 6. Notariuszów mianuje Minister Sprawiedliwości.

Art. 7. Na stanowisko notariusza może być mianowany ten, kto:

- 1) posiada obywatelstwo polskie i korzysta w pełni z praw cywilnych i obywatelskich;
- 2) jest nieskazitelnego charakteru;
- 3) ma trzydzieści lat ukończonych;
- 4) włada językiem polskim w słowie i piśmie;
- 5) ukończył uniwersyteckie studia prawnicze z przepisaniem w Polsce egzaminami;
- 6) odbył aplikację notarialną;
- 7) złożył egzamin notarialny.

Art. 8. § 1. Od aplikacji i egzaminu notarialnego wolne są osoby, które pozostawały co najmniej pięć lat na stanowiskach sędziów i prokuratorów.

§ 2. W przypadkach wyjątkowych może być mianowany na stanowisko notariusza ten, kto ze względu na kwalifikacje osobiste i działalność w służbie publicznej daje rękojmię należytego wykonywania

nia obowiązków notariusza; osoba taka powinna złożyć uprzednio egzamin notarialny, a przed jej mianowaniem należy nadto uzyskać zgodę Prezesa Rady Ministrów.

Art. 9. § 1. Notariusz powinien zgłosić się w celu objęcia stanowiska do prezesa właściwego sądu okręgowego w ciągu dni czternastu od dnia otrzymania urzędowego zawiadomienia o mianowaniu.

§ 2. Notariusz, który przechodzi z jednego stanowiska notarialnego na drugie, tudzież osoba, która przechodzi z innego stanowiska w służbie państwowej na stanowisko notariusza, powinni zgłosić się celem objęcia nowego stanowiska w ciągu dni czternastu od dnia zwolnienia od obowiązków poprzednich.

§ 3. Nieusprawiedliwione niezgłoszenie się w terminie daje Ministrowi Sprawiedliwości prawo do unieważnienia nominacji.

Art. 10. § 1. Obejmując stanowisko, notariusz składa wobec prezesa sądu okręgowego przysięgę według roty następującej:

„Pomny dobra Państwa i godności powierzonego mi stanowiska, przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu i Wszechwiedzącemu, że obowiązki notariusza spełniać będę zgodnie z prawem i słuszością, władzom przełożonym okazywać będę posłuch i poszanowanie, a w postępowaniu swem kierować się będę zasadami honoru i uczciwości”.

§ 2. Notariusz, przechodzący z jednego stanowiska notarialnego na drugie, ponownej przysięgi nie składa.

Art. 11. § 1. W razie zwinięcia stanowiska notariusza w określonej miejscowości Minister Sprawiedliwości przenosi do innej miejscowości notariusza, który zajmował to stanowisko.

§ 2. W razie zmniejszenia liczby stanowisk notariuszów w określonej miejscowości Minister Sprawiedliwości przenosi na inne miejsce ilość notariuszów, przekraczającą normę ustalonych dla danej miejscowości stanowisk notarialnych.

Art. 12. § 1. Minister Sprawiedliwości zwalnia notariusza ze stanowiska:

- 1) na własne żądanie;
- 2) gdy z powodu ułomności cielesnej albo z powodu upadku sił fizycznych lub umysłowych stał się trwale niezdolny do służby;
- 3) w razie utraty z mocy wyroku sądowego praw cywilnych lub obywatelskich, albo ograniczenia w korzystaniu z tych praw;
- 4) wskutek wyroku dyscyplinarnego.

§ 2. Tryb postępowania przy zwalnianiu notariusza w przypadkach, wymienionych w § 1 pkt. 2), określi rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości.

§ 3. Minister Sprawiedliwości może dla dobra służby przenieść notariusza na inne miejsce na wniosek rady notarialnej lub na wniosek prezesa sądu apelacyjnego. Przed wydaniem zarządzenia

o przeniesieniu należy dać notariuszowi możliwość złożenia wyjaśnień.

R o z d z i a ł III.

Obowiązki i prawa notariuszów.

Art. 13. Notariusz powinien spełniać swe obowiązki zgodnie z prawem i sumieniem, oraz strzec powagi i godności swego stanowiska.

Art. 14. § 1. Notariusz obowiązany jest zachować w tajemnicy okoliczności, o których powziął wiadomość ze względu na swoje stanowisko.

§ 2. Obowiązek zachowania tajemnicy ustaje w przypadkach prawem przewidzianych, oraz gdy notariusz składa zeznania jako świadek przed sądem.

Art. 15. § 1. Notariuszowi nie wolno obok piastowanego stanowiska zajmować żadnego urzędu państwowego, z wyjątkiem stanowisk: profesora, docenta lub lektora w szkołach akademickich, jeżeli zajmowanie takiego stanowiska nie przeszkadza w pełnieniu obowiązków urzędowych.

§ 2. Notariusz, wybrany na posła do Sejmu Rzeczypospolitej lub członka Senatu, otrzymuje od prezesa sądu apelacyjnego urlop na czas trwania mandatu oraz upoważnienie dla jednego z asesorów notarialnych okręgu sądu apelacyjnego do zastępowania go w tym czasie.

Art. 16. Notariuszowi nie wolno oddawać się zajęciom ubocznym, któreby przeszkadzały w pełnieniu jego obowiązków urzędowych albo nie licowały z powagą lub godnością jego stanowiska. Nie wolno mu w szczególności zajmować się handlem, przemysłem i pośredniczyć w interesach.

Art. 17. O zamiarze oddania się zajęciu ubocznemu notariusz obowiązany jest zawiadomić prezesa sądu okręgowego, który, po zasięgnięciu opinii rady notarialnej, rozstrzyga ostatecznie, czy dane zajęcie podpada pod zakaz art. 15 lub 16.

Art. 18. § 1. Notariusz może mieć jedną kancelarię i tylko w swej siedzibie urzędowej.

§ 2. Prezes sądu okręgowego może w razie potrzeby zarządzić, aby notariusz w dni oznaczone pełnił czynności w określonej miejscowości, położonej poza jego siedzibą urzędową. Przed wydaniem zarządzenia prezes zasięgnie opinii rady notarialnej.

Art. 19. § 1. Notariusz powinien być czynny w kancelarii w dni powszednie przynajmniej w ciągu 7 godzin, które dla całego okręgu sądu apelacyjnego oznaczy prezes sądu apelacyjnego, po wysłuchaniu opinii rady notarialnej.

§ 2. W miarę potrzeby notariusz sprawuje czynności w godzinach urzędowych poza kancelariją.

§ 3. W przypadkach nie cierpiących zwłoki notariusz może być czynny także w godzinach pozaurzędowych oraz w dni niedzielne i świąteczne.

Art. 20. § 1. W przypadkach nagłych, jeżeli notariusz nie może pełnić swych obowiązków dłuższej w ciągu 3 dni, wyznacza sam zastępcę z pośród asesorów notarialnych okręgu sądu apelacyjnego i zawiadamia prezesa sądu okręgowego oraz radę notarialną o przerwie w pełnieniu obowiązków, o wyznaczonym zastępcy, a następnie o powrocie do zajęć.

§ 2. Na czas dłuższy aniżeli 3 dni notariusz powinien uzyskać urlop od prezesa sądu okręgowego i upoważnienie dla jednego z asesorów notarialnych okręgu apelacyjnego do zastępowania go w czasie nieobecności. Takie samo upoważnienie dla zastępcy powinien notariusz uzyskać w razie choroby, trwającej powyżej 3 dni.

§ 3. Jeżeli notariusz nie pozostawił w kancelarii zastępcy na czas swej nieobecności lub choroby, zastępcę wyznacza prezes sądu okręgowego na koszt notariusza z pośród asesorów notarialnych okręgu apelacyjnego.

§ 4. Udzielenie notariuszowi urlopu na czas dłuższy ponad 3 miesiące w danym roku kalendarzowym wymaga zgody prezesa sądu apelacyjnego.

Art. 21. § 1. W razie opróżnienia się stanowiska notariusza lub zawieszenia notariusza w czynnościach prezes sądu apelacyjnego wyznacza czasowo do pełnienia obowiązków notariusza zastępcę z pośród asesorów notarialnych okręgu apelacyjnego.

§ 2. Zastępca notariusza, wyznaczony czasowo na zasadzie § 1, wykonywa czynności na swój rachunek i używa własnej pieczęci.

Art. 22. § 1. Notariusze opłacają na potrzeby izby składki roczne, a ponadto, stosownie do uchwał izby, inne jeszcze składki na fundusz zapomogowy oraz ubezpieczenia przymusowe.

§ 2. Notariusze, mający prawo do emerytury ze Skarbu Państwa, nie mają obowiązku należenia do organizacji ubezpieczeń przymusowych.

Art. 23. Notariusz korzysta przy wykonywaniu swych czynności z ochrony prawnej, przysługującej urzędnikom państwowym.

Art. 24. § 1. Notariusz pobiera za wykonywanie poszczególnych czynności wynagrodzenie, określone przepisami.

§ 2. Notariusz, mający prawo do uposażenia emerytalnego ze Skarbu Państwa, pobiera połowę tego uposażenia do końca roku, w którym został mianowany, oraz w następnym roku kalendarzowym; w latach późniejszych notariusz pobiera połowę uposażenia emerytalnego wtedy tylko, jeżeli czysty dochód, osiągnięty z notariatu w poprzedzającym roku kalendarzowym, nie przewyższa kwoty 10.000 złotych.

R o z d z i a ł IV.

Izby notarialne.

Art. 25. § 1. W siedzibie każdego sądu apelacyjnego istnieje izba notarialna, której terytorjalny zakres działania obejmuje okrąg sądu apelacyjnego.

§ 2. Każda izba notarialna ma osobowość prawną.

Art. 26. Organami izby są:

- 1) walne zgromadzenie notariuszów;
- 2) rada notarialna.

Art. 27. § 1. Walne zgromadzenie notariuszów odbywa się w siedzibie izby i bywa zwyczajne lub nadzwyczajne.

§ 2. Zgromadzenie zwyczajne zbiera się każdego roku w miesiącu maju. Zgromadzenie nadzwyczajne zwołane będzie w ciągu miesiąca bądź z polecenia prezesa sądu apelacyjnego, bądź na podstawie uchwały rady notarialnej, bądź wreszcie na wniosek co najmniej piątej części notariuszów, wchodzących w skład izby.

§ 3. W walnych zgromadzeniach obowiązani są uczestniczyć wszyscy notariusze, wchodzący w skład izby, przyczem o terminie i miejscu zgromadzenia należy zawczasu zawiadomić każdego z nich oddzielnie.

§ 4. Nieprzybycie na walne zgromadzenie bez dostatecznego usprawiedliwienia się w ciągu 8 dni po terminie zgromadzenia pociąga za sobą karę porządkową w wysokości do 100 złotych.

Art. 28. Do zakresu działania walnego zgromadzenia należą następujące sprawy:

- 1) wybór członków rady notarialnej;
- 2) zatwierdzanie sprawozdania rocznego i zamknięcia rachunkowego, przedstawionego przez radę notarialną;
- 3) uchwalanie budżetu i wysokości składki rocznej na potrzeby izby;
- 4) tworzenie funduszu zapomogowego oraz ubezpieczenia przymusowego na wypadek śmierci lub niezdolności do pracy członków izby;
- 5) załatwianie innych spraw ogólnych z zakresu działania notariatu, które przedstawi zgromadzeniu rada notarialna;
- 6) załatwianie wniosków członków izby w sprawach ogólnych z zakresu działania notariatu, zgłoszonych co najmniej przez dziesięciu członków do rady notarialnej najpóźniej na dni 14 przed terminem zgromadzenia.

Art. 29. § 1. Uchwały walnego zgromadzenia są ważne bez względu na liczbę obecnych i zapadają zwykłą większością głosów. W razie równości głosów przeważa głos przewodniczącego.

§ 2. To samo dotyczy wyborów, przyczem, w razie nieuzyskania zwyczajnej większości przez żadnego z kandydatów, nastąpi wybór ściślejszy pomiędzy kandydatami, którzy otrzymali największą ilość głosów.

§ 3. Wybory członków do rady notarialnej odbywają się w głosowaniu tajnym.

§ 4. Mandat członka rady notarialnej trwa 3 lata, przyczem corocznie ustępuje trzecia część składu według starszeństwa mandatów. Ustupujący mogą być ponownie wybierani dopiero po upływie roku od chwili ustąpienia. Notariusz, wybrany na członka rady, nie może odmówić przyjęcia mandatu.

Art. 30. § 1. Walne zgromadzenie otwiera prezes rady notarialnej lub jego zastępca, poczem następuje wybór przewodniczącego, wiceprzewodni-

czącego oraz odpowiedniej ilości asesorów i sekretarzy.

§ 2. Walne zgromadzenie uchwała dla siebie regulamin na podstawie wniosku rady notarialnej.

Art. 31. Rada notarialna działa w siedzibie izby i składa się:

- 1) z 9 członków w izbach, liczących do 100 notariuszów;
- 2) z 11 członków w izbach, liczących ponad 100 do 200 notariuszów;
- 3) z 13 członków w izbach, liczących ponad 200 notariuszów.

Art. 32. § 1. Rada notarialna obejmuje swe czynności z dniem 1 czerwca każdego roku i na pierwszym posiedzeniu wybiera ze swego grona prezesa i wiceprezesa, sędziów i rzeczników dyscyplinarnych, oraz dokonywa podziału czynności pomiędzy innych swych członków. Prezes i wiceprezes powinni mieć zamieszkanie w siedzibie izby.

§ 2. Rada notarialna niezwłocznie po ukonstytuowaniu się zawiadamia o swym składzie prezesa sądu apelacyjnego i prezesów sądów okręgowych danego okręgu apelacyjnego.

Art. 33. Prezes reprezentuje radę notarialną, kieruje jej pracami, przewodniczy na posiedzeniach i wykonywa uchwały rady. Zastępcą prezesa jest wiceprezes rady.

Art. 34. Do zakresu działania rady notarialnej należą następujące sprawy:

- 1) czuwanie nad należytem wykonywaniem przez notariuszów, asesorów i aplikantów notarialnych ich obowiązków oraz nad przestrzeganiem przez nich powagi i godności stanowiska notarialnego;
- 2) udział w sądownictwie dyscyplinarnym;
- 3) ustalanie na żądanie stron i notariusza wysokości należnego według przepisów wynagrodzenia za daną czynność;
- 4) kierowanie wykształceniem zawodowem aplikantów notarialnych;
- 5) rozjemstwo polubowne pomiędzy notariuszami, asesorami i aplikantami notarialnymi na tle wykonywania obowiązków urzędowych, jeżeli nie jest naruszony interes publiczny;
- 6) wyznaczanie stronie, która stwierdziła swą niezamożność, notariusza do załatwienia określonej czynności bez pobrania wynagrodzenia lub z obniżeniem jego wysokości;
- 7) administracja izby i zarząd jej majątkiem;
- 8) zwoływanie zgromadzeń izby i wykonywanie uchwał walnego zgromadzenia;
- 9) prowadzenie listy notariuszów, asesorów i aplikantów notarialnych;
- 10) uchwalanie regulaminu wewnętrznego urzędowania rady;
- 11) wykonywanie innych czynności prawem przepisanych.

Art. 35. § 1. Do ważności uchwał rady notarialnej potrzebna jest obecność przynajmniej połowy członków.

§ 2. Uchwały rady zapadają zwyczajną większością głosów, przyczem w razie równości głosów przeważa głos przewodniczącego.

Art. 36. § 1. Rada notarialna przedstawia z początkiem każdego roku prezesowi sądu apelacyjnego i prezesom sądów okręgowych listę asesorów i aplikantów notarialnych okręgu apelacyjnego.

§ 2. Ponadto rada zawiadamia prezesów o wszelkich zmianach, zachodzących w liście asesorów i aplikantów notarialnych w ciągu roku.

R o z d z i a ł V.

Nadzór nad notariatem. Odpowiedzialność notariuszów za szkody.

Art. 37. § 1. Prawo nadzoru nad działalnością notariuszów danego okręgu sądowego służy prezesowi sądu okręgowego. To samo prawo służy ponadto prezesowi sądu apelacyjnego w stosunku do notariuszów okręgu sądu apelacyjnego.

§ 2. Nadzór ten wykonywają prezesi osobiście lub przez delegowanych sędziów.

Art. 38. § 1. Rada notarialna wykonywa nadzór nad notariuszami okręgu izby bądź przez swych członków, bądź też przez wyznaczonych w tym celu notariuszów, nie będących członkami rady.

§ 2. Nadzór rady wykonywany będzie perjodycznie w ten sposób, aby w ciągu 3 lat wszystkie kancelarie notarialne w okręgu izby podległy co najmniej raz gruntownej rewizji. Ponadto rada może zarządzać rewizje nadzwyczajne.

§ 3. Z każdej rewizji należy sporządzić dokładny protokół. Rada notarialna przedstawi w ciągu 2 miesięcy od rewizji odpis protokołu prezesowi sądu okręgowego, zawiadamiając go równocześnie o środkach zastosowanych lub zamierzonych celem usunięcia zauważonych uchybień.

Art. 39. Osoby powołane do nadzoru mają prawo dokonywania rewizji w kancelarii notariusza, żądania wyjaśnień i usuwania zauważonych uchybień; z powodu dostrzeżonych przewinień mogą prezesi sądów i rada notarialna kierować sprawy do postępowania dyscyplinarnego.

Art. 40. Rada notarialna przedstawia prezesowi sądu apelacyjnego protokoły walnego zgromadzenia oraz posiedzeń rady, sprawozdania roczne wraz z zamknięciami rachunków, tudzież regulamin wewnątrzny.

Art. 41. § 1. Jeżeli prezes sądu apelacyjnego dostrzeże, iż dany organ izby notarialnej wykracza przeciw ustawie lub nie wykonywa swych obowiązków, natenczas przedstawi sprawę kolegium administracyjnemu, które władne jest uchylić sprzeczną z prawem uchwałę, jak również przedsięwziąć środki zaradcze celem przywrócenia porządku prawnego.

§ 2. Rada notarialna może w ciągu miesiąca od doręczenia odwołać się od uchwały kolegium administracyjnego do Ministra Sprawiedliwości. Zarządzenia Ministra Sprawiedliwości są prawomocne i nie podlegają zaskarżeniu.

§ 3. Odwołanie nie wstrzymuje wykonania uchwały kolegium.

Art. 42. § 1. Naczelny nadzór nad notariuszami oraz organami izb notarialnych sprawuje Minister Sprawiedliwości.

§ 2. Poza uprawnieniami nadzorczeni, Minister Sprawiedliwości władny jest nadto w przypadkach rażących uchybień rozwiązać radę notarialną.

§ 3. W razie rozwiązania rady notarialnej czynności jej spełnia czasowo kolegium administracyjne sądu apelacyjnego. Nowe wybory do rady należy zarządzić najpóźniej przed upływem 3 miesięcy od daty rozwiązania, przyczem walne zgromadzenie otwiera w tym przypadku jeden z członków kolegium administracyjnego.

§ 4. Zarządzenia nadzorcze Ministra Sprawiedliwości są prawomocne i nie podlegają zaskarżeniu.

Art. 43. § 1. Oprócz osób, biorących udział w akcie, notariusz ponosi wyłączną odpowiedzialność za szkody, wyrządzone przy pełnieniu obowiązków urzędowych wskutek winy, zaniedbania albo nieumiejętności własnej, swego zastępcy i personelu kancelaryjnego.

§ 2. Taką samą odpowiedzialność ponoszą zastępcy notariuszów, jeżeli wyznaczeni zostali do zastępstwa bez zgody notariusza.

§ 3. Roszczenie przedawnia się z upływem 3 lat od dnia, w którym poszkodowany powziął wiadomość o wyrządzonej mu szkodzie.

R o z d z i a ł VI.

Odpowiedzialność dyscyplinarna.

Art. 44. Za przewinienia służbowe i uchybienia powadze lub godności stanowiska notariusze podlegają karze dyscyplinarnej.

Art. 45. Kary dyscyplinarne są następujące:

- a) upomnienie;
- b) nagana;
- c) grzywna do 10.000 złotych;
- d) pozbawienie stanowiska notariusza.

Art. 46. § 1. Upomnienia i nagany udziela się na piśmie.

§ 2. Kara nagany pociąga za sobą utratę prawa wybieralności do rady notarialnej na przeciąg 5 lat od uprawomocnienia się wyroku.

§ 3. Kara grzywny pociąga za sobą utratę prawa wybierania i wybieralności do rady notarialnej na przeciąg 5 lat od uprawomocnienia się wyroku.

§ 4. Kara pozbawienia stanowiska łączy się z utratą wszelkich praw, wynikających z piastowania stanowiska notariusza.

Art. 47. § 1. Do orzekania w sprawach dyscyplinarnych powołane są następujące sądy:

- a) sąd dyscyplinarny izby notarialnej, orzekający w pierwszej instancji w składzie dwóch notariuszów, delegowanych przez radę notarialną ze swego grona, oraz jednego sędziego okręgowego, wyznaczonego przez kolegium administracyjne sądu okręgowego, położonego w siedzibie izby;
- b) sąd dyscyplinarny odwoławczy izby notarialnej, orzekający w drugiej instancji w składzie dwóch sędziów apelacyjnych, wyznaczonych przez kolegium administracyjne sądu apelacyjnego, oraz jednego notariusza,

delegowanego przez radę notarialną ze swego grona.

§ 2. Sędziów wyznacza kolegium na przeciąg roku, notariuszów deleguje rada na poszczególne posiedzenia.

§ 3. Przewodniczącym sądu dyscyplinarnego jest sędzia okręgowy, sądu zaś dyscyplinarnego odwoławczego — ten z sędziów apelacyjnych, którego w tym charakterze wyznaczyło kolegium.

Art. 48. § 1. Przed powzięciem jakiegokolwiek orzeczenia sąd wysłucha wniosków rzecznika dyscyplinarnego.

§ 2. Rzecznikiem sądu dyscyplinarnego izby jest notariusz, wyznaczony przez radę. W sprawach, wszczętych wskutek zawiadomienia osoby powołanej do nadzoru, tudzież jeżeli sprawa dotyczy interesu publicznego, prawa rzecznika służą nadto prokuratorowi sądu okręgowego, położonego w siedzibie izby.

§ 3. Rzecznikiem sądu dyscyplinarnego odwoławczego jest prokurator sądu apelacyjnego.

Art. 49. Obwiniony może przybrać obrońcę z pośród notariuszów i adwokatów.

Art. 50. Odpisy uchwał wszczynających i umarzających postępowanie dyscyplinarne oraz uchwał zarządzających wyznaczenie rozprawy doręcza się, oprócz rzecznika i obwinionego, nadto prezesowi i prokuratorowi sądu okręgowego.

Art. 51. Od wyroku sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji służy obwinionemu odwołanie, jeżeli go skazano na karę grzywny lub pozbawienia stanowiska, rzecznikowi dyscyplinarnemu zaś — jeżeli wnosił o wymierzenie jednej z tych kar, a sąd obwinionego uniewinnił lub skazał na karę łagodniejszą od żądanej.

Art. 52. Zrzeczenie się przez notariusza stanowiska po wszczęciu postępowania dyscyplinarnego nie ma wpływu na dalszy bieg tego postępowania.

Art. 53. § 1. Grzywny wpływają na rzecz Skarbu Państwa.

§ 2. Po uprawomocnieniu się wyroku przewodniczący sądu pierwszej instancji przedstawia odpis wyroku z uzasadnieniem Ministrowi Sprawiedliwości, prezesowi właściwego sądu okręgowego oraz radzie notarialnej.

§ 3. Wykonanie wyroku co do kary upomnienia i nagany należy do rady notarialnej, co do kary grzywny — do prezesa sądu okręgowego, a co do kary pozbawienia stanowiska — do Ministra Sprawiedliwości.

Art. 54. Rady notarialne prowadzą biurowość sądów dyscyplinarnych oraz wykładają koszty postępowania dyscyplinarnego.

Art. 55. Jeżeli przepisy rozdziału niniejszego nie stanowią inaczej, do notariuszów stosuje się odpowiednio przepisy prawa o ustroju sądów powszechnych, dotyczące odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów i zawieszania ich w czynnościach służbowych.

R o z d z i a ł VII.

Aplikanci i asesory notarialni.

Art. 56. Aplikantem notarialnym może być ten, kto odpowiada warunkom, określonym w art. 7 pkt. 1, 2, 4 i 5, oraz przedstawi zaświadczenie notariusza (patrona) o gotowości przyjęcia go na aplikację.

Art. 57. § 1. O zaliczeniu w poczet aplikantów notarialnych rozstrzyga rada notarialna; przed rozstrzygnięciem rada uzyska zgodę prezesa sądu apelacyjnego.

§ 2. Na uchwałę odmowną służy kandydatowi w terminie miesięcznym od doręczenia zażalenie do kolegium administracyjnego sądu apelacyjnego, które rozstrzyga ostatecznie. Kolegium administracyjne może, w miarę potrzeby, wezwać radę notarialną i skarżącego do złożenia wyjaśnień.

§ 3. Brak odpowiedzi na podanie o zaliczenie w poczet aplikantów w ciągu 3 miesięcy od daty złożenia podania uważa się za odmowę.

Art. 58. § 1. Aplikacja notarialna polega na zaznajomieniu się ze wszystkimi działami czynności notariusza i trwa 5 lat.

§ 2. Aplikant obowiązany jest pracować w kancelarii patrona i pod jego kierownictwem bezpośrednio, tudzież uczestniczyć w pracach, organizowanych przez radę notarialną celem zawodowego kształcenia aplikantów.

Art. 59. § 1. Po odbyciu aplikacji notarialnej aplikant może przystąpić do egzaminu notarialnego przed komisją egzaminacyjną, czynną przy radzie notarialnej tego okręgu, w którym odbywa aplikację.

§ 2. W skład komisji egzaminacyjnej wchodzi:

1) sędzia sądu apelacyjnego delegowany przez prezesa tego sądu, jako przewodniczący;

2) trzech notariusze delegowani przez radę notarialną.

§ 3. Egzamin notarialny dzieli się na piśmienne i ustny. Przedmiotem jego są wszystkie dziedziny prawa, których znajomość jest niezbędna na stanowisku notariusza.

§ 4. W razie niepomyślnego wyniku pierwszego egzaminu aplikant może przystąpić do egzaminu ponownego dopiero po upływie 3 miesięcy. Gdyby wynik powtórnego egzaminu był również niepomyślny, dopuszczenie do egzaminu po raz trzeci zależy będzie od zezwolenia komisji egzaminacyjnej, przed którą aplikant składał drugi egzamin.

Art. 60. § 1. Po złożeniu egzaminu notarialnego aplikant staje się asesorem notarialnym.

§ 2. Asesor notarialny może być upoważniony do zastępowania notariusza.

Art. 61. Aplikanci i asesorowie notarialni mają prawo być obecni na walnym zgromadzeniu izby oraz zabierać głos w obradach, jednakże bez prawa składania wniosków i głosowania.

Art. 62. § 1. Rada notarialna może skreślić aplikanta z listy, jeżeli uzna, że ze względu na swoje postępowanie aplikant nie odpowiada godności i powadze stanowiska, albo że nie wypełnia swych ob-

wiązków. Na uchwałę tę służy zażalenie w terminie miesięcznym od doręczenia do kolegium administracyjnego sądu apelacyjnego, które rozstrzyga ostatecznie.

§ 2. Przepisy rozdziału szóstego o odpowiedzialności dyscyplinarnej notariuszów stosuje się odpowiednio do asesorów notarialnych, z poniższymi jednak zmianami:

a) Kary dyscyplinarne są następujące: 1) upomnienie; 2) nagana; 3) grzywna do 5.000 złotych; 4) skreślenie z listy asesorów notarialnych.

b) Skazany na karę nagany nie może być mianowany na stanowisko notariusza w ciągu roku od uprawomocnienia się wyroku, skazany zaś na karę grzywny — ponadto nie może być w ciągu tego okresu upoważniony do zastępowania notariusza.

CZĘŚĆ DRUGA.

CZYNNOŚCI NOTARJALNE.

R o z d z i a ł I.

Postanowienia ogólne.

Art. 63. Notariusz wykonywa czynności, zlecane mu prawem, a w szczególności: sporządza akty notarialne, wydaje wypisy i odpisy, sporządza poświadczenia, doręcza oświadczenia stron, spisuje protokoły, protestuje weksle, czeki i inne dokumenty, przyjmuje na przechowanie dokumenty, pieniądze lub papiery wartościowe.

Art. 64. Nie wolno notariuszowi dokonywać czynności, sprzeciwiających się prawu, porządkowi publicznemu lub dobrem obyczajom.

Art. 65. § 1. Nie wolno notariuszowi dokonywać czynności, które dotyczą:

a) samego notariusza;

b) jego małżonka;

c) krewnych lub powinowatych notariusza w linii prostej bez ograniczenia stopnia, w linii zaś bocznej — krewnych do czwartego i powinowatych do trzeciego stopnia włącznie;

d) osób, związanych z notariuszem z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli;

e) instytucyj lub spółek, w których władzach notariusz bierze udział.

§ 2. Przepis § 1 obowiązuje również zastępcę notariusza względem osób, pozostających w stosunku, oznaczonym w tym paragrafie, bądź do zastępowanego notariusza, bądź do samego zastępcy.

§ 3. Ograniczenia, wymienione w § 1 pod lit. b)—c), trwają także po ustaniu małżeństwa notariusza bądź też zastępcy.

Art. 66. § 1. Jeżeli notariusz odmówi dokonania czynności, osoba interesowana może założyć w terminie dwutygodniowym zażalenie do sądu okręgowego według miejsca urzędowania notariusza.

§ 2. Zażalenie wnosi się do notariusza, który w ciągu tygodnia przedstawia je ze swojemi wyjaśnieniami właściwemu sądowi okręgowemu.

§ 3. Sąd okręgowy w składzie trzech sędziów orzeka postanowieniem.

§ 4. Na postanowienie sądu okręgowego służy zażalenie do Sądu Najwyższego w terminie tygodniowym od daty doręczenia.

§ 5. Niema zażalenia w toku instancji sądowych na odmowę sporządzenia czynności z powodu nieuiszczenia opłat państwowych lub samorządowych, wiążących się z daną czynnością.

Art. 67. Wiadomości o swoich czynnościach notariusz może udzielić jedynie osobom, które mają prawo otrzymać odpisy dokumentów, stwierdzających te czynności.

Art. 68. § 1. W rozporządzeniach ostatniej woli oświadczenie testatora, złożone w języku obcym, powinno być na wyraźne żądanie zeznającego, o czym zaznacza się w akcie, spisane w języku obcym, jeżeli język ten jest znany notariuszowi, a testator nie zna języka polskiego. Do aktu tego notariusz dołącza przekład na język polski.

§ 2. We wszystkich innych czynnościach notariusz może na żądanie strony dołączyć do tekstu polskiego przekład na język obcy, znany notariuszowi.

Art. 69. § 1. Przy sporządzaniu czynności notariusz powinien stwierdzić tożsamość stawających.

§ 2. Jeżeli stawający nie są notariuszowi osobicie znani, tożsamość ich stwierdzają dwie znane notariuszowi osoby. Tożsamość w braku takich osób można nadto stwierdzić dowodem osobistym stawającego lub innym dokumentem.

§ 3. Sposób stwierdzenia tożsamości notariusz powinien zaznaczyć w spisywanym dokumencie.

§ 4. Nie wolno notariuszowi dokonywać czynności notarialnej, jeżeli się przekona, że stawający nie ma zdolności do działań prawnych.

Art. 70. Przy czynnościach, w których bierze udział osoba nie umiejąca lub nie mogąca się podpisać, niewidoma, głucha, niema lub głuchoniema, konieczna jest obecność dwóch świadków.

Art. 71. § 1. Świadkiem może być osoba pełnoletnia, umiejąca czytać i pisać po polsku, korzystająca w pełni z praw cywilnych i obywatelskich, znana notariuszowi osobicie.

§ 2. Nie może być świadkiem:

- a) niewidomy, głuchy, niemy lub głuchoniemy;
- b) pracownik kancelarii notariusza oraz służba domowa notariusza;
- c) osoba, będąca z notariuszem w stosunku, który nie pozwala mu w jej imieniu ani na jej rzecz sporządzać czynności.

§ 3. Nie może być świadkiem poszczególnej czynności osoba, będąca z zawierającymi czynność lub z osobami, na których rzecz czynność się zawiera, w stosunku, który nie pozwala notariuszowi w jej imieniu ani na jej rzecz sporządzać czynności.

Art. 72. § 1. Głuchy, który umie czytać, sam odczytuje sporządzony dokument i oznajmia notariuszowi, że czynność jest zgodna z jego wolą; jeżeli zaś może pisać, podpisując, zaznacza własnoręcznie, że czynność jest zgodna z jego wolą.

§ 2. Jeżeli w czynności bierze udział głuchy lub głuchoniemy, nie umiejący czytać i pisać, oprócz świadka powinna być przy czynności osoba, która może się z głuchym porozumieć. Osoba ta podą głuchemu treść czynności do wiadomości, poczem głuchy powinien oznajmić notariuszowi, że czynność jest zgodna z jego wolą.

§ 3. Niemy lub głuchoniemy, umiejący czytać i pisać, powinien sam przeczytać sporządzony dokument i, podpisując go, zaznaczyć własnoręcznie, że czynność jest zgodna z jego wolą.

§ 4. Notariusz obowiązany jest zapomocą pytań, nie będących w związku z czynnością, przekonać się, czy biorący udział w czynności głuchy, niemy lub głuchoniemy pojmuje znaczenie czynionych mu znaków.

§ 5. Jeżeli w czynności bierze udział niewidomy, może on przyprowadzić osobę zaufaną, do której stosuje się odpowiednio przepis § 2.

Art. 73. Jeżeli biorący udział w czynności nie zna języka polskiego i do czynności nie jest dołączony przekład na inny znany mu język, notariusz powinien przetłumaczyć akt ustnie lub powinien być przywołany tłumacz.

Art. 74. O zachowaniu warunków, określonych w art. 72 i 73, czyni się wzmiankę w sporządzonym dokumencie.

Art. 75. § 1. Jeżeli biorący udział w czynności nie umie lub nie może pisać, powinien na dokumencie złożyć tuszowy odcisk palca, obok którego świadek wypisze jego imię i nazwisko.

§ 2. Jeżeli biorący udział w czynności może położyć podpis jedynie w alfabecie nieznanym notariuszowi, należy przywołać osobę wiarogodną, znającą ten alfabet, celem odczytania i stwierdzenia podpisu.

Art. 76. Na każdym dokumencie, sporządzonym przez notariusza, powinien być wymieniony numer, pod którym dokument wpisano do repertorium.

Art. 77. Jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, dokumenty notarialne można sporządzać na maszynie do pisania; można również używać formularzy drukowanych.

Art. 78. § 1. Wszelkie dokumenty notarialne należy pisać czytelnie, bez skrótów.

§ 2. Data dokumentu notarialnego, inne oznaczenia czasu, tudzież cyfry powinny być wypisane literami, jeżeli są pierwszy raz przytoczone; wyjątek od tego przepisu stanowią: numer aktu, numery katastralne, arkuszów, ksiąg hipotecznych, cyfry w inwentarzach majątkowych, działach spadkowych, obliczeniach ceny kupna i rachunkach w ogólności, jeżeli wchodzi w treść dokumentu notarialnego. Ostatecznie wyprowadzone liczby oraz sumy, przypadające do wypłaty, muszą być wypisane literami.

§ 3. Wszelkie skrobania i wywabiania są niedopuszczalne; poprawki i dopiski należy omówić dokładnie na końcu dokumentu. Zbyteczne wyrazy albo ich części mogą być przekreślone tylko w ten sposób, aby można było odczytać, co zostało przekreślone; wszystko, co zostało przekreślone, należy na końcu dokumentu dokładnie omówić, przyczem

w przypadku przekreślenia całego wiersza, wystarczająco nadmienić, że cały wiersz, oznaczony kolejnym numerem, został przekreślony.

§ 4. Wyrazy wpisane w miejsce wyrazów wyškrobanych lub wywabionych, wyrazy dopisane lecz nieomówione, uważa się za nienapisane; przekreślenia nieomówione uważa się za niedokonane.

Art. 79. § 1. Notariusz pobiera opłaty państwowe i komunalne oraz wynagrodzenie dla siebie, stosownie do przepisów szczególnych.

§ 2. W razie nieuiszczenia notariuszowi należnego mu wynagrodzenia lub wyłożonych przez notariusza za stronę wydatków nie jest on obowiązany sporządzić czynności, a w razie jej sporządzenia nie jest obowiązany do wydania wypisu, odpisu lub dokumentu i nie odpowiada za szkody, mogące z tego powodu wyniknąć dla stron.

§ 3. Strony stawające odpowiadają solidarnie wobec notariusza za przypadające mu wynagrodzenie.

Art. 80. Notariusz obowiązany jest na każdym sporządzanym dokumencie wymienić wysokość pobranych opłat i wynagrodzenia.

Rozdział II.

Akty notarialne.

Art. 81. Notariusz spisuje akt notarialny, jeżeli strony powinny lub chcą nadać czynności znamię dokumentu publicznego.

Art. 82. § 1. Umowy o przejście, ograniczenie lub obciążenie prawa własności do nieruchomości powinny być pod nieważnością samej umowy sporządzane w formie aktu notarialnego.

§ 2. W postępowaniu sądowym formę, przepisana w § 1, zastępuje ugoda, układ lub orzeczenie sądowe.

§ 3. Pełnomocnictwa, na których podstawie mają być zawarte przed notariuszem umowy, wymienione w § 1, wymagają do swej ważności formy aktu notarialnego.

Art. 83. § 1. Akty powinny być zredagowane w sposób jasny i przejrzysty.

§ 2. Notariusz powinien udzielać stronom wszelkich potrzebnych objaśnień, dotyczących strony prawnej aktu, na każde ich żądanie, a nawet z własnej inicjatywy, jeżeli uważać to będzie za potrzebne.

Art. 84. § 1. Akt notarialny zawiera:

- 1) dzień, miesiąc i rok sporządzenia aktu, a w razie potrzeby lub na żądanie strony — godzinę i minutę rozpoczęcia i podpisania aktu;
- 2) miejsce sporządzenia aktu;
- 3) imię, nazwisko i miejsce urzędowania notariusza, jeżeli zaś akt sporządził zastępca, — nadto imię i nazwisko zastępcy;
- 4) imię, nazwisko i miejsce zamieszkania stron stawających oraz osób przywołanych do aktu;
- 5) oświadczenia stron z powołaniem się w razie potrzeby na dołączone do aktu dokumenty;
- 6) stwierdzenie na żądanie stron faktów, które zasły przy spisywaniu aktu;

7) stwierdzenie, że akt został odczytany, przyjęty i podpisany;

8) podpisy stron stawających oraz osób przywołanych do aktu;

9) podpis notariusza.

§ 2. Załączniki do aktu notarialnego powinny być zawsze podcyfrowane przez osoby podpisujące akt oraz przez notariusza.

Art. 85. Jeżeli w akcie bierze udział osoba niepiśmienna lub nie mogąca się podpisać, notariusz stwierdza, że osoba ta aktu nie podpisała i podaje, z jakich powodów.

Art. 86. Akty pisze się na oddzielnych arkuszach. Dwa lub więcej arkuszy powinny być zeszyte, ponumerowane i oparafowane.

Art. 87. § 1. Akt przed podpisaniem będzie odczytany przez notariusza lub w jego obecności. Przy czytaniu aktu notariusz powinien się przekonać, że stawający dokładnie rozumieją treść i znaczenie aktu.

§ 2. Na żądanie odczytane będą również dołączone do aktu załączniki.

Art. 88. Akt, sporządzony z naruszeniem przepisów art. 65, 70, 71, 72, 75, 78 i 84, nie ma mocy dokumentu publicznego.

Rozdział III.

Wypisy i odpisy.

Art. 89. Wypis aktu starczy za oryginał.

Art. 90. § 1. Notariusz wydaje wypis aktu stronom stawającym albo tym, dla których zastrzeżono prawo otrzymania wypisu, lub ich następcom prawnym, każdej osobie tylko po jednym wypisie, chyba że w akcie postanowiono inaczej.

§ 2. Pozatem wypis może być wydany za zgodą stron lub na podstawie postanowienia sądu okręgowego, w którego okręgu notariusz urzęduje, po wysłuchaniu stron, biorących udział w akcie, jeżeli stawia się na wezwanie.

Art. 91. W nagłówku notariusz zaznacza, że dokument wydawany jest wypisem. Wypis powinien być dosłownym powtórzeniem oryginału, jednakże poprawek i przekreśleń, znajdujących się w oryginale, w wypisie zamieszczać nie należy. W końcu wypisu zaznacza się, komu i kiedy wypis wydano. Wypis będzie przez notariusza podpisany i zaopatrzone pieczęcią. Wypis, mający więcej niż jeden arkusz, będzie ponumerowany, zeszyty, oparafowany i spojony pieczęcią.

Art. 92. § 1. Odpisy wierzytelne mogą być wydawane w dowolnej ilości egzemplarzy na tych samych zasadach, na jakich wydaje się wypisy.

§ 2. Przepisy art. 91 stosuje się odpowiednio do odpisów.

Art. 93. O wydaniu wypisów i odpisów notariusz odnotowuje pod numerem repertorium, pod którym czynność została zapisana.

Rozdział IV.

Poświadczenia.

Art. 94. Notariusz poświadcza:

- 1) własnoręczność podpisu;
- 2) zgodność odpisu;
- 3) czas okazania dokumentu;
- 4) pozostawanie osoby przy życiu;
- 5) stawiennictwo lub niestawiennictwo osoby.

Art. 95. § 1. Każde poświadczenie zawierać będzie oznaczenie miejsca, dnia, a na żądanie strony również godziny dopełnienia czynności, podpis i pieczęć notariusza.

§ 2. Jeżeli poświadczony dokument zawiera więcej niż jeden arkusz, będzie ponumerowany, zeszyty, oparafowany i spojony pieczęcią.

Art. 96. § 1. Notariusz poświadcza podpis, jeżeli treść dokumentu nie sprzeciwia się prawu, porządkowi publicznemu lub dobrem obyczajom.

§ 2. Notariusz poświadcza, że podpis lub tuszowy odcisk palca osoby niepiśmiennej albo nie mogącej pisać został położony w jego obecności bądź uznany za własny.

Art. 97. § 1. Notariusz poświadcza zgodność odpisu lub wyciągu z okazanym mu dokumentem.

§ 2. Jeżeli okazany dokument zawiera cechy szczególne (dopiski, poprawki i t. p.), notariusz stwierdza to w poświadczeniu.

Art. 98. § 1. Notariusz poświadcza na dokumencie dzień, a na żądanie strony także godzinę i minutę okazania mu dokumentu.

§ 2. W poświadczeniu notariusz wymienia imię, nazwisko i miejsce zamieszkania osoby, która dokument okazała.

Art. 99. W poświadczeniu pozostawania przy życiu notariusz wymienia imię, nazwisko i miejsce zamieszkania osoby stawającej, dzień, godzinę i minutę stawiennictwa.

Art. 100. § 1. Notariusz poświadcza stawiennictwo stron i złożone przez nie oświadczenia.

§ 2. Na żądanie strony stawającej notariusz poświadcza niestawiennictwo strony drugiej.

§ 3. Czynności, określone w § 1 i 2, notariusz stwierdza protokołem.

Rozdział V.

Doręczanie oświadczeń.

Art. 101. § 1. Na żądanie strony notariusz doręcza na piśmie jej oświadczenia, mogące mieć skutki prawne, wskazanej przez nią stronie przeciwnej.

§ 2. Żądający doręczenia wnosi ustnie do protokołu, wręcza lub przesyła notariuszowi podpisaną przez siebie treść oświadczenia.

§ 3. Doręczenie oświadczenia następuje w miejscu wskazanem, przy odpowiedniem zastosowaniu przepisów kodeksu postępowania cywilnego, dotyczących doręczania pism procesowych.

§ 4. O dopełnionej czynności notariusz spisuje protokół. W razie jeżeli strona przeciwna poda ust-

nie do protokołu, lub wręczy pisemną odpowiedź i oświadczy, że protokół podpisze, notariusz zamieszcza odpowiedź w protokole.

§ 5. Notariusz wydaje poświadczenie doręczenia, w którym zamieszcza odpowiedź, jeżeli była udzielona w sposób powyższy.

§ 6. Na wyraźne żądanie osoby, żądającej doręczenia, notariusz może również dokonać doręczenia listem poleconym. W tym przypadku protokół obejmuje treść uczynionego doręczenia i wzmiankę o przesłaniu go listem poleconym.

Art. 102. Przy dokonywaniu doręczenia notariusz może posługiwać się swoimi pracownikami, których do tego upoważni przez sądu okręgowego na przedstawienie notariusza.

Rozdział VI.

Protokoły.

Art. 103. § 1. Notariusz spisuje protokoły walnych zgromadzeń spółek akcyjnych, spółników innych spółek, członków spółdzielni i innych stowarzyszeń.

§ 2. Przy sporządzaniu protokołu notariusz nie jest obowiązany sprawdzać tożsamości uczestników tych zgromadzeń.

§ 3. Jeżeli statut lub przepis szczególny nie stanowią inaczej, protokół podpisują przewodniczący zgromadzenia i notariusz.

Art. 104. Pozatem notariusz spisuje protokoły celem stwierdzenia przebiegu pewnych czynności i rzeczywistych wydarzeń, pociągających za sobą skutki prawne, oraz w innych przypadkach, prawem przewidzianych.

Art. 105. Protokoły spisuje się w formie aktu notarialnego.

Rozdział VII.

Protesty.

Art. 106. Przy sporządzaniu protestów weksli, czeków, warrantów i innych dokumentów notariusz stosuje przepisy ustaw właściwych.

Rozdział VIII.

Przyjmowanie dokumentów, pieniędzy lub papierów wartościowych na przechowanie.

Art. 107. § 1. Notariusz przyjmuje na przechowanie wszelkiego rodzaju dokumenty, nawet w kopertach zamkniętych; w tym ostatnim przypadku koperta powinna być opatrzona podpisem składającego.

§ 2. Z przyjęcia dokumentu notariusz spisuje protokół, w którym wymienia datę przyjęcia, imię, nazwisko i miejsce zamieszkania osoby składającej dokument, oraz, jeżeli dokument został złożony w zamkniętej kopercie, — cechy zewnętrzne koperty. Nadto protokół zawiera wzmiankę, komu i pod jakimi warunkami dokument ma być wydany.

Art. 103. Dokument, przyjęty na przechowanie, wydaje się osobie, wymienionej w protokole, lub jej następcy prawnemu, za pokwitowaniem w repertorium.

Art. 109. § 1. Notariusz w związku z czynnością, dokonywaną w jego kancelarii, ma prawo przyjmować na przechowanie pieniądze w walucie polskiej lub zagranicznej albo papiery wartościowe, celem wydania ich osobie, wskazanej przez składającego.

§ 2. Z odbioru depozytu notariusz spisuje protokół, w którym wymienia datę przyjęcia, imię, nazwisko i miejsce zamieszkania osoby składającej, datę mającego nastąpić wydania, oraz imię, nazwisko i miejsce zamieszkania osoby, mającej depozyt otrzymać.

Art. 110. § 1. Depozyt, przyjęty przez notariusza, wydaje się osobie, wskazanej przy złożeniu, lub jej następcy prawnemu.

§ 2. Jeżeli odbiór depozytu nie nastąpi w ciągu tygodnia od przyjęcia, notariusz składa pieniądze lub papiery wartościowe do depozytu sądowego albo umieszcza je w państwowej instytucji kredytowej.

Rozdział IX.

Przechowywanie akt.

Art. 111. § 1. Notariusz przechowuje u siebie oryginały aktów i protokółów oraz odpisy dokonanych protestów.

§ 2. Nie później niż po upływie każdego roku kalendarzowego oryginały aktów i protokółów będą oprawione w porządku chronologicznym w jeden lub kilka zeszytów, przyczem zeszyty będą ponumerowane.

§ 3. Odpisy protestów będą przechowywane w porządku chronologicznym w oddzielnych zeszytach.

Art. 112. Po ustaniu urzędowania notariusza akta jego i księgi oraz złożone do przechowania dokumenty będą oddane do archiwum notarialnego, pieniądze zaś i papiery wartościowe będą wniesione do depozytu sądowego. Rada notarialna deleguje w tym celu jednego z notariuszów lub asesorów notarialnych swojego okręgu.

Art. 113. § 1. Archiwum notarialne mieści się przy archiwum hipotecznym i pozostaje pod wspólnym zarządem.

§ 2. Zarządzający archiwum wydaje z akt, złożonych w archiwum, wypisy i odpisy, na tych samych zasadach, na jakich wydaje je notariusz.

Art. 114. Notariusz przechowuje u siebie akta i księgi z okresu ostatnich pięciu lat, z okresu zaś wcześniejszego może je odesłać do archiwum notarialnego. Nie odsyła jednak dokumentów, przyjętych na przechowanie.

Art. 115. Po ustaniu urzędowania notariusza następcą jego w urzędowaniu może uzyskać od prezesa sądu okręgowego zezwolenie na oddanie mu do przechowania akt jego poprzednika.

Rozdział X.

Księgi notariusza.

Art. 116. Notariusz prowadzi:

- a) repertorium,
- b) księgę protestów,
- c) skorowidz alfabetyczny,
- d) księgę depozytów,
- e) księgę przychodów i rozchodów.

Art. 117. § 1. Do repertorium notariusz wciąga w porządku chronologicznym wszystkie dokonane czynności notarialne z wyjątkiem protestów.

§ 2. Do repertorium wpisuje się:

- a) numer bieżący od początku roku kalendarzowego;
- b) datę czynności;
- c) imię, nazwisko i miejsce zamieszkania strony stawającej, jeżeli zaś do czynności stawał pełnomocnik, — nadto imię, nazwisko i miejsce zamieszkania mocodawcy;
- d) krótką treść czynności;
- e) oznaczenie wartości przedmiotu;
- f) pobrane opłaty państwowe i samorządowe, każdą opłatę oddzielnie;
- g) wskazanie należności, przypadającej notariuszowi;
- h) potwierdzenie odbioru dokumentu przez stronę lub przesłania dokumentu stronie.

Art. 118. Wciągnięcie do repertorium następuje niezwłocznie po ukończeniu czynności.

Art. 119. § 1. Repertorium zaczyna się co rok od numeru pierwszego. Repertorium podpisuje na ostatniej karcie prezes miejscowej rady notarialnej.

§ 2. Notariuszowi wolno założyć nowy tom repertorium dopiero wtedy, gdy zakończył tom poprzedni.

Art. 120. Księgę protestów notariusz prowadzi przy odpowiedniemu zastosowaniu przepisów o prowadzeniu repertorium, z uwzględnieniem właściwych przepisów prawnych.

Art. 121. Do księgi depozytów wpisuje się:

- a) numer bieżący;
- b) datę złożenia dokumentu, pieniędzy lub papierów wartościowych;
- c) numer repertorium;
- d) imię, nazwisko i miejsce zamieszkania osoby, składającej dokument, pieniądze lub papiery wartościowe;
- e) krótkie oznaczenie dokumentu albo wymienienie oddanych do przechowania pieniędzy lub papierów wartościowych;
- f) imię i nazwisko osoby, której depozyt ma być wydany;
- g) datę złożenia pieniędzy lub papierów wartościowych do depozytu sądowego, albo umieszczenia ich w państwowej instytucji kredytowej;
- h) datę wydania pieniędzy lub papierów wartościowych;
- i) pokwitowanie z odbioru depozytu.

Art. 122. Wzory ksiąg notariusza ustali Minister Sprawiedliwości.

CZĘŚĆ TRZECIA.

PRZEPISY WPROWADZAJĄCE.

Rozdział I.

Przepisy ogólne.

Art. 123. § 1. Z dniem wejścia w życie prawa niniejszego tracą moc obowiązującą dotychczasowe przepisy o organizacji notariatu oraz unormowane w prawie niniejszem przepisy o czynnościach notariusza.

§ 2. W szczególności tracą moc obowiązującą:

1) ustawa notarialna z 1866 r. (t. XVI, cz. 1 Zwodu Praw), dekret Rady Regencyjnej w przedmiocie przepisów tymczasowych o notariacie z dnia 3 lipca 1918 r. (Dz. P. K. P. Nr. 7, poz. 16), ustawa o zmianie niektórych postanowień ustawy notarialnej, obowiązującej w okręgach sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie z dnia 5 lipca 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 72, poz. 414);

2) ustawa notarialna z dnia 25 lipca 1871 r. (Dz. u. p. austr. Nr. 75), ustawa z dnia 25 grudnia 1876 r. (Dz. u. p. austr. z 1877 r. Nr. 3), rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 października 1854 r. (Dz. u. p. austr. Nr. 266);

3) a) art. 77 — 86 i art. 89 — 103 ustawy o sądownictwie niespornem z dnia 21 września 1899 r. (Zb. ust. prusk. 1899 r., str. 249), rozporządzenie Ministra b. dzielnicy pruskiej w przedmiocie zmiany przepisów o notariacie w b. dzielnicy pruskiej z dnia 8 października 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 83, poz. 592), rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w przedmiocie zmiany niektórych postanowień o notariacie w górnośląskiej części województwa śląskiego z dnia 19 lipca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 530);

b) ustawa o postępowaniu dyscyplinarnem przeciw sędziom z dnia 7 maja 1851 r. i 26 marca 1856 r. (Zb. ust. prusk. 1851 r., str. 218; 1856 r., str. 201), ustawa z dnia 9 kwietnia 1879 r., dotycząca zmiany postanowień ustaw dyscyplinarnych (Zb. ust. prusk. 1879 r., str. 345), o ile przepisy te dotyczą notariuszów;

c) rozdział X ustawy o sprawach sądownictwa niespornego z dnia 17 maja 1898 r. w brzmieniu obwieszczenia z dnia 20 maja 1898 r. (Dz. u. Rzeszy 1893 r., str. 339 i 771) i art. 31 — 65 ustawy o sądownictwie niespornem z dnia 21 września 1899 r. (Zb. ust. prusk. 1899 r., str. 249), o ile przepisy te dotyczą czynności notariusza, unormowanych w prawie niniejszem.

Art. 124. § 1. Notariusze, mianowani przed dniem wejścia w życie prawa niniejszego, stają się notariuszami w rozumieniu tego prawa.

§ 2. W wykonaniu prawa niniejszego Minister Sprawiedliwości może w okresie czasu od dnia uzyskania mocy obowiązującej przez przepis niniejszy do dnia wejścia w życie prawa niniejszego przenosić notariuszów bez ich zgody do innych miejscowości i zwalniać z zajmowanych stanowisk.

§ 3. Notariusze, mianowani przed dniem wejścia w życie prawa niniejszego, pobierają połowę uposażenia emerytalnego ze Skarbu Państwa do końca 1934 r., w latach zaś późniejszych pobierają połowę tego uposażenia wtedy tylko, jeżeli nie osiągnęli dochodu, określonego w art. 24 § 2.

Art. 125. W ciągu dziesięciu lat od wejścia w życie prawa niniejszego Minister Sprawiedliwości władny jest w razie opróżnienia się stanowiska notariusza delegować czasowo do pełnienia obowiązków notariusza sędziego lub prokuratora.

Art. 126. § 1. Pierwsze walne zgromadzenia izb odbędą się w ciągu miesiąca stycznia 1934 r.

§ 2. Walne zgromadzenia zwołają i na nich przewodniczyć będą prezesi sądów apelacyjnych, wyjąwszy izby okręgów Sądów Apelacyjnych w Krakowie i Lwowie, w których czynności tych dokonają dotychczasowi prezesi miejscowych izb notarialnych.

§ 3. Pierwsze rady notarialne, wybrane na podstawie przepisów prawa niniejszego, ukonstytuują się z dniem 1 lutego 1934 r.

§ 4. Trzecia część składu pierwszych rad notarialnych ustąpi w drodze losowania w maju 1935 r., następną trzecia część — w tejże drodze w maju 1936 r.

Art. 127. Sprawy dyscyplinarne notariuszów, wszczęte przed dniem wejścia w życie prawa niniejszego, prowadzi się w dalszym ciągu już na podstawie przepisów prawa niniejszego, z tem jednak zastrzeżeniem, że nie może być wymierzona kara surowsza, niż przewidziana w przepisach dotychczasowych.

Art. 128. Przepisy poszczególnych ustaw, wymagających do ważności aktu prawnego czynności notariusza, pozostają w mocy.

Art. 129. § 1. Przepis art. 82 nie narusza uprawnień władz administracyjnych, wynikających z ustaw szczególnych.

§ 2. Przepisy ustaw szczególnych, dopuszczające formę aktu prywatnego dla umów, których skuteczność prawna jest uzależniona od zezwolenia lub zatwierdzenia właściwej władzy ziemskiej, pozostają w mocy.

§ 3. Przepis art. 5 nie narusza art. 89 ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 1, poz. 1).

Art. 130. Przy sporządzaniu umowy dziedziczenia i przy sporządzaniu albo przyjmowaniu rozporządzeń ostatniej woli notariusz stosuje przepisy, zawarte w ustawach cywilnych.

Rozdział II.

Przepisy szczególne dla okręgów Sądów Apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie.

Art. 131. § 1. Aż do odwołania w drodze rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości można udzielać upoważnień do zastępowania notariuszów także osobom, które co najmniej przez lat dziesięć były zatrudnione w kancelarii hipotecznej lub notarialnej. Listę tych osób ustala rada notarialna oraz przedsta-

wia ją prezesowi sądu apelacyjnego i prezesom sądów okręgowych.

§ 2. Rada notarialna władna jest osobę taką skreślić z listy, jeżeli okaże się, że pod względem zawodowym lub moralnym dana osoba nie odpowiada warunkom lub godności swego stanowiska.

§ 3. Rada notarialna może w okresie, przewidzianym w § 1, zaliczyć na poczet aplikacji notarialnej w całości lub w części:

- a) czas pracy w kancelariach hipotecznych i notarialnych przed wejściem w życie prawa niniejszego — osobom, które po ukończeniu studjów prawniczych były zatrudnione w takich kancelariach;
- b) czas aplikacji sądowej, adwokackiej lub w Prokuraturji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, jednakże nie ponad 2 lata.

Art. 132. Notariusze dzielą się na:

- a) urzędujących przy wydziale hipotecznym sądu okręgowego, mających kancelarię w gmachu, w którym mieści się wydział, i korzystających z prawa sporządzania czynności w księgach hipotecznych tego wydziału;
- b) urzędujących przy wydziale hipotecznym sądu grodzkiego, korzystających z prawa sporządzania czynności w aktach lub księgach hipotecznych tego wydziału;
- c) nadto — na obszarze mocy obowiązującej t. X cz. 1 Zводу Praw — nieurzędujących przy określonym wydziale hipotecznym.

Art. 133. Kaucje notarialne będą na żądanie zwrócone notariuszom lub wykreślone z ksiąg hipotecznych, jeżeli w ciągu sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie tego prawa nie będą co do nich zgłoszone pretensje.

Art. 134. Na obszarze mocy obowiązującej Kodeksu Napoleona notariusz po złożeniu mu wypisu aktu zejścia testatora przedstawia złożony u niego na przechowanie testament własnoręczny albo mistyczny prezesowi sądu okręgowego celem ogłoszenia.

Art. 135. § 1. Na obszarze mocy obowiązującej t. X cz. 1 Zводу Praw notariusz na żądanie strony poświadcza zgłoszenie do oblaty: obligów pożyczkowych, zarówno po ich sporządzeniu, jak po upływie ich terminu (Ustawy cywilne, wyd. r. 1914, art. 2036, 2056), pełnomocnictw, umów dzierżawy i najmu nieruchomości, umów o pracę, o przedsiębiorstwo robot, o dostawę i innych.

§ 2. Zgłoszenie dokumentu do oblaty notariusz poświadcza na samym dokumencie, wymieniając osoby, które w poświadczeniu uczestniczyły, przy czem stwierdza tożsamość oraz zdolność prawną tych osób.

Art. 136. § 1. Przepis art. 82 nie narusza w niczem przepisów prawa hipotecznego.

§ 2. Postępowanie przed wydziałami hipotecznymi odbywa się według przepisów, obowiązujących w chwili wejścia w życie prawa niniejszego.

§ 3. Wnioski hipoteczne mogą być sporządzane wyłącznie przez pisarza hipotecznego, jednakże

notariusz ma prawo sporządzić wnioski, celem ujawnienia w hipotece sporządzonego przezeń aktu notarialnego.

Rozdział III.

Przepisy szczególne dla okręgów Sądów Apelacyjnych w Krakowie i Lwowie oraz Sądu Okręgowego w Cieszynie.

Art. 137. Pozostają w mocy: rozdział XIII ustawy notarialnej z dnia 21 maja 1855 r. (Dz. u. p. austr. Nr. 94), rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 maja 1860 r. (Dz. u. p. austr. Nr. 120), ustawa z dnia 25 lipca 1871 r. (Dz. u. p. austr. Nr. 76) o konieczności nadawania niektórym czynnościom prawnym formy aktu notarialnego.

Art. 138. Po ukonstytuowaniu się rad notarialnych na podstawie przepisów prawa niniejszego dotychczasowe izby notarialne przekażą niezafatwione przez siebie sprawy właściwym w myśl prawa niniejszego organom, majątek zaś swój — właściwym izbom notarialnym.

Art. 139. § 1. Kandydaci notarialni stają się z dniem wejścia w życie prawa niniejszego aplikantami notarialnymi i mogą przystąpić do egzaminu notarialnego według prawa niniejszego w czasie, określonym przepisami dotychczasowymi.

§ 2. Kandydaci notarialni, którzy złożyli egzamin sędziowski lub adwokacki przed dniem wejścia w życie prawa niniejszego, stają się asesorami notarialnymi po upływie dwóch lat praktyki lub aplikacji notarialnej, licząc od daty złożenia egzaminu.

§ 3. Substytucji notarialni stają się z dniem wejścia w życie prawa niniejszego asesorami notarialnymi.

Art. 140. Kaucje notarialne będą na żądanie zwrócone notariuszom lub wykreślone z ksiąg gruntowych, jeżeli w ciągu sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie tego prawa nie będą co do nich zgłoszone pretensje.

Art. 141. Rozporządzenia ostatniej woli, zeznane ustnie lub złożone na piśmie przed dwoma notariuszami lub przed jednym notariuszem i dwoma świadkami, mają moc sądowych rozporządzeń ostatniej woli, jeżeli zostały sporządzone z zachowaniem przepisów ogólnych o czynnościach notariuszów i przepisów §§ 569, 587 — 592 i 594 — 596 kodeksu cywilnego 1811 r.

Art. 142. Z dniem wejścia w życie prawa niniejszego ustaje właściwość sądów do dokonywania czynności, które może sporządzać notariusz, a w szczególności ustaje prawo sądów do przyjmowania oświadczeń ostatniej woli.

Art. 143. Do czasu ujednostajnienia ustroju hipotecznego archiwa notarialne prowadzone będą przy sądach okręgowych.

Rozdział IV.

Przepisy szczególne dla okręgów Sądów Apelacyjnych w Poznaniu i Toruniu oraz Sądu Okręgowego w Katowicach.

Art. 144. § 1. Notariusze, którzy jednocześnie wykonywają zawód adwokacki, obowiązani są w terminie miesięcznym od ogłoszenia prawa niniejszego złożyć Ministrowi Sprawiedliwości oświadczenie, czy pragną pozostać w notariacie. Niezłożenie oświadczenia w tym terminie uważa się za odpowiedź przeczącą.

§ 2. Dotychczasowi notariusze, którzy w czasie do wejścia w życie prawa niniejszego zostaną mianowani ponownie, ulegają z mocy samego prawa skreśleniu z listy adwokatów z dniem wejścia w życie prawa niniejszego; notariusze, którzy w tymże czasie nie zostaną ponownie mianowani, przestają z dniem wejścia w życie prawa niniejszego wykonywać czynności notariuszów.

Art. 145. § 1. Aż do odwołania w drodze rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości można udzielać upoważnień do zastępowania notariuszów także osobom, które na podstawie przepisów dotychczasowych mogły być mianowane notariuszami, a nie wykonywają zawodu adwokackiego. Listę tych osób ustala rada notarialna oraz przedstawia ją prezesowi sądu apelacyjnego i prezesom sądów okręgowych.

§ 2. Rada notarialna władna jest osobę taką skreślić z listy, jeżeli okaże się, że pod względem zawodowym lub moralnym dana osoba nie odpowiada warunkom lub godności swego stanowiska.

§ 3. Rada notarialna może w okresie, przewidzianym w § 1, zaliczyć na poczet aplikacji notarialnej w całości lub w części:

- a) czas pracy w kancelariach notarialnych przed wejściem w życie prawa niniejszego — osobom, które po ukończeniu studiów prawniczych były zatrudnione w takich kancelariach;
- b) czas aplikacji sądowej, adwokackiej lub w Prokuraturji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, jednakże nie ponad 2 lata.

Art. 146. § 1. Z dniem wejścia w życie prawa niniejszego ustaje właściwość sądu grodzkiego do sporządzania czynności, które należą do zakresu działania notariusza.

§ 2. Z zastrzeżeniem, zawartem w art. 129 § 2, ustaje również właściwość władz państwowych i komunalnych do wyznaczania urzędników celem sporządzania czynności, wymienionych w § 1, dotychczasowe uprawnienia osób już wyznaczonych, jak również uprawnienia władz (syndyków) instytucji prawa publicznego.

§ 3. Przepis § 1 nie dotyczy zakresu działania wydziału hipotecznego.

Art. 147. § 1. Jeżeli wniosek o dokonanie w księdze gruntowej wpisu, stwierdzającego przejście, ograniczenie lub obciążenie prawa własności, poprzedza umowa, wówczas skutecznienie wpisu do księgi gruntowej powinno nastąpić dopiero po wykazaniu, że umowa została zawarta z zachowaniem formy, przepisanej w art. 82.

§ 2. Jednakże dokonanie wpisu w księdze gruntowej czyni ważną umowę, zawartą bez zachowania formy, przewidzianej w art. 82.

Rozdział V.

Zmiany w ustawie o opłatach stemplowych.

Art. 148. W ustawie z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 41, poz. 413) wprowadza się zmiany następujące:

1) W art. 9 ustępie pierwszym skreśla się wyrazy: „29 ustępy; pierwszy i drugi;”.

2) W art. 19 skreśla się liczbę: „29”.

3) W art. 20 ustęp ostatni otrzymuje brzmienie następujące: „W razie złożenia pisma notariuszowi stosuje się art. 28”.

4) W art. 22 w ustępie przedostatnim skreśla się wyrazy: „i 29”.

5) W art. 27 część pierwsza ustępu pierwszego (do dwukropka) otrzymuje brzmienie następujące: „Notariusz jest obowiązany wymierzyć opłatę stemplową;”.

6) Art. 29 skreśla się.

7) Art. 30, zmienionemu art. LXXVII rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 93, poz. 804), nadaje się brzmienie następujące:

„Sekretariat sądowy wymierza opłaty stemplowe:

- 1) od postanowień sądu o przybicu na rzecz licytanta lub nadlicytanta; na obszarze jednak, na którym obowiązuje kodeks cywilny austriacki, sekretariat sądowy nie wymierza opłaty od licytacji celem zniesienia wspólności, przewidzianej w punkcie 2 art. 131;
- 2) od orzeczeń sądowych, wydawanych w toku postępowania egzekucyjnego, na mocy których przedmioty majątkowe, będące własnością dłużnika, przechodzą na własność wierzyciela;

ponadto na obszarze, na którym obowiązuje kodeks cywilny niemiecki:

- 3) od przewłaszczenia (powzdania) i innych oświadczeń zgody;
- 4) od wniosków o wpis w księdze wieczystej lub w rejestrze okrętowym (art. 66, ustęp ostatni i art. 87);

na obszarze zaś, na którym obowiązuje prawo cywilne rosyjskie (tom X, cz. I Zb. pr. ces. ros.) — oprócz opłat, wymienionych w punktach 1 i 2:

- 5) od orzeczeń sądowych w przedmiocie wykupu majątków rodowych (art. 52, punkt 4).

Sekretariat sądowy wymierza opłaty, wymienione w punktach 1 i 2, zapomocą nakazu płatniczego, który doręcza podatnikowi.

Sporządzenie pism, wymienionych w punktach 3, 4 i 5, jest uzależnione od poprzedniego uiszczenia opłaty stemplowej, wymierzonej przez sekretariat sądowy — o ile opłata nie została odroczone na mocy art. 177.

Od pisma, stwierdzającego sprzedaż, dokonaną przez komornika, lub przyznanie wierzycielowi na

własność ruchomości, z których egzekucja jest prowadzona, wymierza opłatę komornik.”.

8) W art. 31 skreśla się zdanie drugie ustępu przedostatniego.

9) W art. 35 ustęp ostatni otrzymuje brzmienie następujące:

„Artykułu niniejszego nie stosuje się do notariuszów (art. 27 zdanie ostatnie, oraz art. 28, ustępy: drugi i trzeci).”.

10) W art. 102 ustępie przedostatnim po liczbie: „28” przecinek zastępuje się nawiasem i skreśla się wyrazy: „30 punkt 3), a na obszarze obowiązywania kodeksu cywilnego austriackiego: jedynie gotówką na podstawie wymiaru, dokonanego przez urząd skarbowy (art. 24 punkt b)”.

11) W art. 133 skreśla się ustęp ostatni.

12) W art. 161 zdanie drugie ustępu pierwszego otrzymuje brzmienie następujące: „Opłata od świadectwa, wydanego przez notariusza, może być też uiszczona gotówką do rąk notariusza (art. 28)”.

Rozdział VI.

Przepisy końcowe.

Art. 149. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Sprawiedliwości, a co do art. 24 § 2, 124 § 3 i 148 — w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 150. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1934 r. z wyjątkiem art. 124 § 2 oraz art. 144, które uzyskują moc obowiązującą z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów i Minister Wyznań

Religijnych i Oświecenia Publicznego:

J. Jędrzejewicz

Minister Spraw Wewnętrznych: *Bronisław Pieracki*

Minister Spraw Zagranicznych: *Beck*

Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski*

Minister Skarbu: *Wł. Zawadzki*

Minister Sprawiedliwości: *Czesław Michałowski*

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych:

Nakoniecznikow - Klukowski

Minister Przemysłu i Handlu: *Zarzycki*

Minister Komunikacji: *M. Butkiewicz*

Minister Opieki Społecznej: *Hubicki*

Minister Poczty i Telegrafów: *Kaliński*